

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl v senátu složeném z předsedkyně Zuzany Bystřické a soudců Martina Kopy a Mariana Kokeše ve věci

žalobkyně: **DXC Technology Czech Republic s.r.o.**
IČO: 05211131
Pikrtova 1737/1a, 140 00 Praha

proti
žalovanému: **Úřad pro ochranu hospodářské soutěže**
Kpt. Jaroše 7, 604 55 Brno

za účasti **I) Ministerstvo práce a sociálních věcí**
Na Poříčním právu 376/1, 128 01 Praha
II) OKsystem a.s.
IČO: 27373665
Na Pankráci 1690/125,140 21 Praha 4
zastoupena advokátem JUDr. Danielem Chamrádem
K Hutím 665/5, 198 00 Praha 9

o žalobě proti rozhodnutí předsedy Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže ze dne 10. 6. 2022, č. j. ÚOHS-15952/2022/161,

takto:

- I. Žaloba **se zamítá.**
- II. Žalobkyně **nemá právo** na náhradu nákladů řízení.
- III. Žalovanému **se nepřiznává** právo na náhradu nákladů řízení.
- IV. Osoby zúčastněné na řízení **nemají právo** na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Podstata věci

1. Předmětem sporu je zákonnost rozhodnutí žalovaného o návrhu žalobkyně na zákaz plnění smlouvy uzavřené v jednacím řízení bez uveřejnění. Žalobkyně má za to, že tu pro tento postup nebyly podmínky. Zadavatel podle ní mohl předvídat (a také způsobit) vznik krajně naléhavé okolnosti, kterou svůj postup zdůvodňoval.

II. Napadená rozhodnutí

2. Ministerstvo práce a sociálních věcí („zadavatel“) zahájilo dne 27. 1. 2021 zahájil jednacím řízení bez uveřejnění („JŘBU“) za účelem zadání veřejné zakázky *Zajištění služeb podpory provozu, nutného rozvoje a ukončení OKaplikací*. K podání nabídky vyzval společnost OKsystem a.s. („OKsystem“).
3. Předcházelo tomu zahájení otevřeného zadávacího řízení pro nadlimitní veřejnou zakázku s názvem *Podpora, nutný rozvoj a ukončení OKaplikací rezortu MPSV* dne 16. 9. 2020 (formulář oznámení o zahájení otevřeného zadávacího řízení byl ve Věstníku veřejných zakázek uveřejněn dne 21. 9. 2020). V tomto otevřeném zadávacím řízení mělo dojít k uzavření smlouvy, která by navazovala na stávající smlouvu z prosince 2016 s názvem *SMLOUVA O ZAJIŠTĚNÍ SLUŽEB PODPORY PROVOZU A ROZVOJE OKAPLIKACÍ PRO MPSV* uzavřenou s dodavatelem *OKsystem*. Na základě této smlouvy měl dodavatel poskytovat plnění do 31. 7. 2017 (ve vztahu k systému *OKpráce*), resp. do 31. 12. 2018 (ve vztahu k ostatním systémům). Několika dodatky a smluvní opcí se prodloužila účinnost této stávající smlouvy až do 24. 2. 2021.
4. Zadavatel prodloužil lhůtu pro podání nabídek v otevřeném zadávacím řízení do 8. 1. 2021. Kvůli podání návrhu na zahájení správního řízení o přezkoumání úkonů zadavatele, nemohl zadavatel v otevřeném řízení uzavřít smlouvu věcně a časově navazující na stávající smlouvu. Zároveň ale bylo nutné zajistit externí podporu provozu *OKaplikací*. Jedná se o informační systém, který zajišťuje zejména provádění agendy zaměstnanosti a vyplacení sociálních dávek. Spadá do kritické informační infrastruktury České republiky. Proto zadavatel dne 27. 1. 2021 zahájil výše uvedené JŘBU.
5. V průběhu JŘBU zadavatel obdržel námitky žalobkyně. Kvůli blokační lhůtě podle § 246 zákona o zadávání veřejných zakázek v tomto řízení nemohl uzavřít smlouvu. Z důvodu trvající akutní potřeby zajistit podporu provozu *OKaplikací* a nemožnosti zajistit ji jiným způsobem, zadavatel nakonec dne 22. 2. 2021 zahájil další JŘBU na plnění předmětu veřejné zakázky s názvem *Dočasné zajištění podpory OKaplikací*. V ten samý den uzavřel zadavatel s dodavatelem *OKsystem* smlouvu s názvem *Smlouva o dočasném zajištění podpory OKaplikací*.
6. Žalobkyně podala dne 5. 3. 2021 u Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže („Úřad“) návrh na zahájení správního řízení o přezkumu úkonů zadavatele v JŘBU. Zpochybňovala oprávnění zadavatele postupovat v JŘBU. Pro takový postup zde podle ní nebyly zákonné podmínky plynoucí z § 63 odst. 5 zákona o zadávání veřejných zakázek.
7. Dne 28. 7. 2021 vydal Úřad rozhodnutí č. j. ÚOHS-25376/2021/500/ISo, kterým zamítl návrh žalobkyně. Nezjistil důvody pro uložení nápravného opatření. Své rozhodnutí odůvodnil tím, že zadavatel postupoval v souladu s § 63 odst. 5 zákona o zadávání veřejných zakázek. Byly zde všechny podmínky pro využití JŘBU – zadavatel potřeboval zajistit provoz aplikací s krajní naléhavostí, kterou nemohl předvídat a kterou svým jednáním nezpůsobil. Z časových důvodů zároveň už nebylo možné zadat veřejnou zakázku v jiném druhu zadávacího řízení.
8. Proti rozhodnutí Úřadu podala žalobkyně rozklad. Předseda Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže („předseda Úřadu“) svým rozhodnutím ze dne 11. 10. 2021, č. j. ÚOHS-33476/2021/161/HBa, rozklad žalobkyně zamítl a potvrdil rozhodnutí Úřadu.

9. Poté dne 22. 10. 2021 zadavatel uzavřel se společností *OKsystem* smlouvu nazvanou *SMLOUVA O ZAJIŠTĚNÍ SLUŽEB PODPORY PROVOZU A ROZVOJE OKAPLIKACÍ*. Žalobkyně podala dne 26. 11. 2021 žalovanému návrh na uložení zakazu plnění smlouvy na veřejnou zakázku. Svůj návrh zdůvodnila tím, že zadavatel postupoval nezákonně, protože zde nebyly podmínky pro vedení JŘBU.
10. Rozhodnutím ze dne 18. 3.2022, č. j. ÚOHS-09758/2022/510, Úřad návrh žalobkyně zamítl („rozhodnutí Úřadu“). Zadavatel podle něj postupoval v JŘBU v souladu s § 63 odst. 5 zákona o zadávání veřejných zakázek.
11. Proti rozhodnutí Úřadu podala žalobkyně rozklad. Předseda Úřadu svým rozhodnutím ze dne 10. 6. 2022, č. j. ÚOHS-15952/2021/161 („rozhodnutí předsedy Úřadu“), rozklad žalobkyně zamítl a potvrdil rozhodnutí Úřadu. Předseda Úřadu zdůraznil, že zákonnost postupu zadavatele v JŘBU již byla předmětem řízení o návrhu žalobkyně na přezkum úkonů zadavatele v JŘBU. V tomto řízení Úřad i předseda dospěli k závěru, že postup zadavatele neodporoval zákonu. Byly splněny všechny podmínky pro zadání zakázky v JŘBU. Žalobkyně nyní nevznášá žádnou novou argumentaci. Předseda Úřadu proto odkázal na své předchozí rozhodnutí a ve stručnosti zopakoval důvody, na jejichž základě k němu dospěl.
12. Zadavatel se s předstihem snažil při vědomí konce trvání stávající smlouvy vysoutěžit nový informační systém, resp. poté alespoň zajistit podporu provozu *OKaplikací* v otevřeném zadávacím řízení. Vlivem průtahů a zrušení otevřeného řízení Úřadem se zadavatel dostal do nebezpečí, že nebude moci realizovat výplaty nepojistných sociálních dávek a dávek z oblasti státní politiky zaměstnanosti prostřednictvím systému *OKaplikací*, který patří do systému prvků kritické informační infrastruktury státu.
13. Zadavatel zároveň nemohl předvídat, že se mu po odstoupení od smlouvy uzavřené v zadávacím řízení na veřejnou zakázku *Jednotný informační systém práce a sociálních věcí – IS SOCIÁLNÍ DÁVKY* nebude po dobu dalších téměř čtyř let (od prosince 2017, kdy zahájil zadávací řízení na veřejnou zakázku *Jednotný informační systém práce a sociálních věcí – IS SOCIÁLNÍ DÁVKY II*), dařit vysoutěžit nový informační systém. Takto dlouhé zdržení nelze považovat za zcela obvyklé a běžné. Stejně tak zadavatel nemohl předvídat, že se mu do konce trvání stávající smlouvy (tj. do 24. 2. 2021), nepodaří v otevřeném řízení uzavřít smlouvu, která by věcně a časově navazovala na stávající smlouvu, a tedy zajistit alespoň podporu provozu *OKaplikací*. Příprava tohoto zadávacího řízení se totiž protáhla na téměř tři roky.
14. Od září 2017 přitom zadavatel činil konkrétní kroky směřující k přípravě otevřeného řízení. Ze shromážděných podkladů pro rozhodnutí vyplývá, že zadavatel přípravu dokumentace nezbytně k realizaci tohoto zadávacího řízení objektivně nemohl urychlit.

III. Žaloba

15. Žalobkyně namítá, že zadavatel nemohl realizovat JŘBU podle § 63 odst. 5 zákona o zadávání veřejných zakázek. Mohl předvídat vznik krajně naléhavé situace, kterou navíc sám způsobil.
16. V tomto ohledu žalobkyně upozorňuje na tři okruhy okolností, které podle ní v důsledku jednání nebo opomenutí zadavatele vedly k nutnosti využít JŘBU – (i) z důvodů na straně zadavatele nedošlo k dokončení zadávacího řízení na *IS SOCIÁLNÍ DÁVKY II* dříve, aby mohl být včas nasazen nový systém pro výplatu dávek; (ii) k zahájení otevřeného zadávacího řízení mohlo dojít dřív než v září 2020 a (iii) zadavatel svým nezákonným postupem přispěl k tomu, že nakonec došlo ke zrušení otevřeného zadávacího řízení.
17. Žalobkyně především nesouhlasí se závěry žalovaného, že prodloužení s dokončením zadávacího řízení *IS SOCIÁLNÍ DÁVKY II*, zahájeného dne 12. 12. 2017, nelze přičítat zadavateli. K enormnímu prodloužení tohoto zadávacího řízení došlo zejména v důsledku opakovaného nezákonného postupu zadavatele v tomto zadávacím řízení. Žalobkyně poukazuje na značný

rozdíl ve zdržení zadávacího řízení na jedné straně z důvodu, že účastník řízení uplatňuje svá práva na přezkum zákonnosti, a na druhé straně proto, že zadavatel v zadávacím řízení postupoval nezákonně. Skutečnost, že původcem komplikací, které stále brání uzavření smlouvy, je zadavatel, protože jednal v zadávacím řízení nezákonně, by měla hrát roli při posouzení, zda zadavatel způsobil či nezpůsobil vznik krajně naléhavé okolnosti.

18. Dále žalobkyně namítá, že otevřené zadávací řízení zahájené dne 21. 9. 2020 zadavatel zahájil příliš pozdě. Zadavatel jej realizoval, aby překlenul období do ukončení zadávacího řízení *IS SOCIÁLNÍ DÁVKY II*. Možnost zahájení otevřeného řízení přitom závisela především na získání podkladů a informací potřebných k realizaci zakázky od stávajícího dodavatele *OKsystem*. Zajištění dokumentace trvalo zadavateli ve spolupráci se společností *OKsystem* a později se společností *Ernst & Young* až tři a čtvrt roku. Z toho podstatnou část dokumentace – administrátorskou, uživatelskou, bezpečnostní a provozní – zadavatel prostřednictvím svého dodavatele zajišťoval dva a čtvrt roku (požadavek na vypracování této dokumentace zadavatel zaslal dodavateli dne 4. 9. 2017; dokumentaci pak finálně akceptoval až 6. 12. 2019).
19. Zadavatel přistupoval k získání potřebné dokumentace laxně a k jejímu získání nevyvíjel dostatečnou aktivitu. Pochybil již tím, že v rozporu se stávající smlouvou tuto dokumentaci nezískal v průběhu realizace *OKaplikací* a její získání pak musel řešit dodatečně. Nedostatečná aktivita zadavatele se projevila také v tom, že dodavateli nestanovil žádný konečný termín dodání příslušné dokumentace. Zároveň pro její vypracování nestanovil žádné podrobnější požadavky na rozsah a obsah. K prodlení přispělo i to, že zadavatel vůči dodavateli neuplatňoval smluvní sankce za prodlení. Pokud by to udělal, mohl otevřené zadávací řízení zahájit mnohem dřív.
20. Původní termín skončení podpory provozu a rozvoje *OKaplikací* podle stávající smlouvy měl být 31. 12. 2018 s možností opce prodloužení maximálně o 24 měsíců. Zadavatel tedy od začátku věděl, kdy stávající smlouva skončí. Ani to jej ale nevedlo k zajištění intenzivních prací na dokumentaci. Mezi zahájením otevřeného zadávacího řízení dne 21. 9. 2020 a dnem, kdy skutečně po dalších prodlouženích skončila účinnost stávající smlouvy, tj. 24. 2. 2021, nakonec uplynulo jen 5 měsíců.
21. Žalobkyně nesouhlasí, že by ve svém rozkladu neuváděla nové námitky. Zejména poukazovala na to, že rozhodnutí žalovaného ze dne 19. 9. 2021 vedlo na základě podání námitek společnosti *OKsystem* ke zrušení otevřeného zadávacího řízení. Zadavatel tedy nejenže toto řízení zahájil pozdě, ale navíc v něm postupoval nezákonně. Pokud by postupoval řádně, nevznikl by důvod k podání námitek a zadávací řízení by se nemuselo rušit. Pak by se zadavatel nedostal do krajně naléhavé okolnosti.
22. Zadavatel tedy krajně naléhavou okolnost mohl předvídat, protože si je nejpozději od listopadu 2018 vědom toho, že existuje *vendor lock-in* ve vztahu k dodavateli, společnosti *OKsystem*. Nejpozději v červenci 2019 si uvědomoval, že zajistit provoz *OKaplikací* bude nutné i po skončení doby trvání stávající smlouvy. A již od září 2019 věděl o tom, že doba trvání otevřeného zadávacího řízení bude včetně případného přezkumného řízení delší než 6 měsíců.
23. Zároveň zadavatel způsobil krajně naléhavou okolnost tím, že nezajistil průběžné zpracování dokumentace *OKaplikací* a musel ji zajišťovat dodatečně. Přitom postupoval neefektivně, s prodlevami a laxně. Otevřené zadávací řízení zahájil příliš pozdě na to, aby se dalo dokončit před skončením doby trvání stávající smlouvy. Svým nezákonným postupem způsobil, že otevřené zadávací řízení se prodlužovalo až jej žalovaný zrušil. Zadavatel tedy způsobil průtahy zadávacího řízení *IS SOCIÁLNÍ DÁVKY II*.

IV. Vyjádření předsedy Úřadu

24. Postup zadavatele při zadávání veřejné zakázky v JŘBU již byl předmětem samostatného řízení. Předseda Úřadu jej již dostatečně přezkoumal a neshledal na straně zadavatele pochybení.

Od těchto svých závěrů nyní nemá důvod se odchylovat. Na skutkovém stavu, ze kterého vycházel, se nic nezměnilo.

25. Zadavatel se s dostatečným předstihem snažil zahájit otevřené řízení a vybrat dodavatele nového informačního systému. Posléze se snažil zajistit alespoň podporu provozu *OKaplikací* v otevřeném řízení. V zadávacím řízení však došlo k neočekávaným průtahům. To vedlo ke zrušení otevřeného řízení. Za této situace se zadavatel dostal do nebezpečí, že nebude moci realizovat výplaty nepojistných sociálních dávek a dávek z oblasti státní politiky zaměstnanosti. Nemohl přitom předvídat, že se mu nepodaří řádně a včas dokončit zadávací řízení na nový informační systém. Téměř čtyřleté prodlení, k němuž došlo v rámci zakázky na *IS SOCIÁLNÍ DÁVKY II* není běžné. Po zadavateli nebylo možné požadovat, aby s ním předem počítal. Stejně tak nemohl předvídat, že se mu do konce trvání stávající smlouvy, tj. do 24. 2. 2021, nepodaří v otevřeném řízení uzavřít smlouvu, která by věcně a časově navazovala na stávající smlouvu, a tedy zajistit alespoň podporu provozu *OKaplikací*.
26. Zadavatel již od 4. 9. 2017 podnikal konkrétní kroky, kterými směřoval k přípravě otevřeného řízení. Z podkladů rozhodnutí pak vyplývá, že ačkoliv v přípravě otevřeného řízení docházelo k průtahům, není zcela zřejmé, co víc by zadavatel mohl objektivně učinit, aby přípravu dokumentace urychlil.
27. Zadavatel zahájil JŘBU dne 27. 1. 2021. Účinnost stávající smlouvy měla vypršet dne 24. 2. 2021, tj. 28 dní po zahájení JŘBU. V okamžiku zahájení přípravy JŘBU již zadavatel nemohl postupovat jinak než prostřednictvím JŘBU. Vzhledem k tomu, že žalovaný posoudil užití JŘBU jako zákonné, neshledal naplnění podmínek pro uložení zákazu plnění smlouvy podle § 264 zákona o zadávání veřejných zakázek – zadavatel byl v mimořádné situaci, kterou nezpůsobil, nemohl předvídat, a z časových důvodů nedokázal zadat veřejnou zakázku v jiném zákonném režimu.

V. Vyjádření zadavatele a replika žalobkyně

28. Zadavatel poukazuje na to, že Úřad i jeho předseda potvrdili, že zde byly podmínky pro zadání veřejné zakázky v JŘBU a tedy i následné uzavření smlouvy. Existovaly okolnosti krajní naléhavosti, které zadavatel sám nezavinil, ani je nemohl předvídat. V průběhu realizace dotčených zadávacích řízení totiž nastaly okolnosti, které byly na vůli zadavatele nezávislé (podávání námitek a návrhů podle § 250 zákona o zadávání veřejných zakázek a následná délka správních řízení vedených žalovaným). Tato složitá situace, k níž došlo kombinací různých okolností, zakládá důvody krajní naléhavosti, které vedly k nutnosti využít JŘBU.
29. Zadavatel již v druhé polovině roku 2018, kdy mu bylo zřejmé, že nebude možné včas uzavřít smlouvu na *IS SOCIÁLNÍ DÁVKY II* jako náhradu stávající smlouvy, zahájil kroky k pořízení dokumentace k systému *OKaplikace* v takovém rozsahu a podrobnostech, aby mohlo dojít k zahájení otevřeného řízení. Jeho účelem bylo zajistit provoz a podporu *OKaplikací* po dobu, než řešení jednotlivých agend nahradí nové informační systémy.
30. Potřeba pořízení dokumentace systému *OKaplikací* za účelem výběru poskytovatele odlišného od poskytovatele stávajícího vyvstala až následně po uzavření stávající smlouvy ze dne 22. 12. 2016. Dokonce v době po zpracování první verze dokumentace *OKaplikací*, kterou dodavatel předal zadavateli v červenci 2018. Zadavatel postupoval maximálně pečlivě, pokud projednávání požadavku na dopracování systémové dokumentace *OKaplikací* i pro účely jejich případného provozu novým poskytovatelem s dodavatelem zahájil v druhé polovině roku 2018. Zadavatel neměl možnost celý proces jakkoli urychlit.
31. Zadavatel činil zásadní kroky (realizace zadávacích řízení s otevřenou účastí na informační systémy nahrazující agendu zajišťovanou systémem *OKaplikace*, příprava systémové dokumentace k *OKaplikacím*) v dostatečném časovém předstihu (tj. již v letech 2014 až 2017), aby objektivně

dokázal zajistit výběr dodavatele v řízení s otevřenou účastí v době navazující na ukončení stávající smlouvy.

32. Zadavatel si uvědomoval konec stávající smlouvy, nemohl si však být vědom toho, že jeho snahy budou po tak dlouhou dobu neúspěšné a že zadávací řízení *IS SOCIÁLNÍ DÁVKY II* ani otevřené zadávací řízení tuto krajně naléhavou situaci nevyřeší. V průběhu realizace dotčených zadávacích řízení totiž nastaly okolnosti, které byly na vůli zadavatele nezávislé.
33. K vyjádření zadavatele podala žalobkyně obsáhlou repliku. V zásadě setrvala na svých dosavadních stanoviscích a zopakovala nebo mírně rozvinula některé dříve uplatněné námitky. Dodala, že dne 31. 10. 2022 zadavatel rozhodl o zrušení zadávacího řízení na veřejnou zakázku *IS SOCIÁLNÍ DÁVKY II*. Toto rozhodnutí však poté zrušil žalovaný. V tomto řízení nechala žalobkyně zpracovat znalecký posudek, který potvrdil, že důvody, pro které zadavatel přistoupil ke zrušení zadávacího řízení, nebyly podloženy. Zadavatel tedy jenom oddaluje porřízení nového systému na výplatu sociálních dávek. K tomuto vývoji je podle žalobkyně potřeba přihlídnout při posuzování naplnění podmínek pro postup v JŘBU. Dokresluje totiž neefektivní postup zadavatele ve všech zadávacích řízeních týkajících se *OKaplikací*.

VI. Hodnocení věci soudem

34. Žaloba **není důvodná**.
35. Soud předesílá, že se otázkou zákonnosti postupu zadavatele při využití JŘBU již zabýval v rozsudcích ze dne 19. 12. 2023, č. j. 29 Af 74/2021-526, a č. j. 29 Af 75/2021-490. V obou případech žalobu žalobkyně zamítl. Ve shodě s žalovaným totiž dospěl k závěru, že zde byly podmínky pro postup zadavatele v JŘBU.
36. Nyní projednávaná věc se od uvedených dvou věcí liší pouze v tom, že jejím předmětem není rozhodnutí žalovaného o návrhu žalobkyně na přezkum úkonů zadavatele, ale rozhodnutí žalovaného o návrhu žalobkyně na uložení zákazu plnění smlouvy. Nemožnost uzavřít smlouvu však žalobkyně odůvodňuje stejně jako odůvodňovala nemožnost zadavatele postupovat v JŘBU. Podstatou její nynější žaloby je tvrzení, že zadavatel vznik krajně naléhavé okolnosti způsobil a zároveň jej mohl předvídat. Opět tedy jde o posouzení toho, zda tu byly zákonné podmínky pro postup v JŘBU podle § 63 odst. 5 zákona o zadávání veřejných zakázek.
37. Soud však – stejně jako žalovaný – nemá důvod se od svých právních závěrů vyslovených ve výše uvedených rozsudcích odklonit. Žalobkyně skutečně nepřinesla žádné nové argumenty, kterými by soud přesvědčila o tom, že zadání zakázky v JŘBU a tedy i následné uzavření smlouvy odporovalo zákonu. Jedinou novou skutečností je to, že posléze došlo k rozhodnutí o zrušení otevřeného zadávacího řízení zadavatelem (a k následnému zrušení tohoto rozhodnutí žalovaným) a také ke zrušení veřejné zakázky *IS SOCIÁLNÍ DÁVKY II*. Nižší však soud vysvětlí, proč tyto skutečnosti nemají na právní posouzení otázky, která je jádrem tohoto sporu, relevanci.

a. Základní právní východiska použití JŘBU

38. Jádrem sporu je otázka, zda zadavatel splnil podmínky pro použití JŘBU podle § 63 odst. 5 zákona o zadávání veřejných zakázek. Podle tohoto ustanovení platí: „Zadavatel může použít jednací řízení bez uveřejnění, pokud je to nezbytné v důsledku krajně naléhavé okolnosti, kterou zadavatel nemohl předvídat a ani ji nezpůsobil, a nelze dodržet lhůty pro otevřené řízení, užší řízení nebo jednací řízení s uveřejněním.“
39. JŘBU je druhem zadávacího řízení s nejnižší mírou transparentnosti, proto se používá pouze ve výjimečných případech. V tomto řízení zadavatel oslovuje omezený okruh dodavatelů, který sám stanoví. V některých případech může oslovit pouze jediného dodavatele. JŘBU se proto více než zadávacímu řízení podobá obecnému kontraktačnímu procesu upravenému v občanském zákoníku. Je zřejmé, že by v praxi mohlo pomoci JŘBU docházet k obcházení pravidel

pro zadávání veřejných zakázek. Zákon o zadávání veřejných zakázek proto stanoví taxativní výčet případů, ve kterých lze k použití JŘBU přistoupit. Jedním z těchto případů je situace, ve které je uzavření smlouvy nezbytné v důsledku krajně naléhavé okolnosti, kterou zadavatel nemohl předvídat a ani ji nezpůsobil, přičemž nelze dodržet lhůty pro otevřené řízení, užší řízení nebo jednací řízení s uveřejněním. Jelikož JŘBU představuje výjimku z obecného pravidla pořádání transparentního zadávacího řízení, je potřeba rozsah případů, ve kterých lze přistoupit k využití JŘBU, vykládat restriktivně.

40. Pro použití JŘBU je tedy nezbytné splnit čtyři podmínky: (1) existuje krajně naléhavá okolnost; (2) tuto okolnost zadavatel nemohl předvídat; (3) tuto okolnost zadavatel nezpůsobil, a (4) nelze dodržet lhůty pro otevřené řízení, užší řízení nebo jednací řízení s uveřejněním (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 8. 2020, č. j. 2 As 126/2019-78). Důkazní břemeno o tom, že zde jsou výjimečné podmínky odůvodňující postup v jednacím řízení bez uveřejnění, leží na straně toho, kdo se takové výjimky dovolává, tj. na zadavateli.
41. Pokud jde o první z uvedených podmínek, tj. existence krajně naléhavé okolnosti, její splnění je odvislé od prokázání značného stupně intenzity zadavatelovy potřeby, která se má touto formou uspokojit, a extrémní časové naléhavosti jejího uspokojení. V principu bude první podmínka splněna, pokud dochází k ohrožení lidského života či zdraví, k možnosti vzniku ekologických katastrof či havárií, popř. pokud se odstraňují jejich přímé následky, nebo pokud okamžitým neuspokojením zadavatelovy poptávky hrozí výrazné materiální škody či ochromení funkčnosti ve významném rozsahu.

b. Existovala krajně naléhavá okolnost

42. V nyní posuzované věci má splnění první podmínky spočívat v akutní potřebě zajistit podporu provozu *OKaplikací*. Ty jsou informačním systémem pro zajištění výplat nepojistných sociálních dávek a dávek z oblasti státní politiky zaměstnanosti. Jde o systém, který patří do kritické informační infrastruktury státu. Smlouva, na jejímž základě tuto podporu zajišťoval dosavadní dodavatel *OKsystem*, skončila (po vyčerpání všech možností jejího prodloužení) ke dni 24. 2. 2021. Zadavatel stále neměl vysoutěžený nový informační systém ani zajištěnou podporu *OKaplikací*. Pokud by *OKaplikacím* chyběla podpora, mohlo by dojít k narušení systému výplaty dávek. Žalovaný vycházel z toho, že *taková situace by měla v případě neuspokojení zákonných nároků příjemců těchto dávek významný dopad na zabezpečení základních životních potřeb obyvatelstva, a tím i ekonomiku a bezpečnost státu* (bod 150 rozhodnutí Úřadu). Považoval proto tuto podmínku za splněnou. Zadavatel podle nich při použití jednacího řízení bez uveřejnění postupoval ve stavu krajní nouze.
43. S tímto závěrem žalobkyně v podané žalobě výslovně nepolemizuje. Až v replice poměrně obecně namítá, že se neprokázalo, že by přerušením poskytování služeb podpory provozu okamžitě došlo k přerušení provozu *OKaplikací*. Soud však považuje za pochopitelné, že *zadavatel nemohl riskovat situaci, ve které by takto zásadní informační systém zůstal zcela bez podpory po dobu, kterou nebylo možné předem spolehlivě odhadnout*. Lze proto akceptovat, že se zadavatel při končící platnosti dosavadní smlouvy a při současné nemožnosti rychle dokončit otevřené zadávací řízení uchýlil ke krizovému řešení v podobě postupu v JŘBU. Podmínku existence krajně naléhavé okolnosti soud považuje za splněnou.

c. Zadavatel nemohl předvídat vznik krajně naléhavé okolnosti ani ji nezpůsobil

44. Žalobní námitky směřují zejména ke zpochybnění druhé a třetí podmínky, tj. že zadavatel krajně naléhavý stav svým jednáním nezpůsobil, ani jej nemohl předvídat. Tyto dvě podmínky na sebe navzájem navazují a prolínají se. Při zkoumání jejich naplnění je podstatné, od jakého okamžiku působila okolnost, jež krajně naléhavý stav vyvolala. Ve vztahu k tomuto okamžiku je třeba posuzovat, nakolik se zadavatel na vzniku této okolnosti spolupodílel – jak svou aktivitou,

tak pasivitou – a nakolik se jednalo o okolnost zadavatelem předvídatelnou (rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 31. 5. 2018, č. j. 62 Af 125/2016-209). Podmínky pro postup v JŘBU podle § 63 odst. 5 zákona o zadávání veřejných zakázek tu proto nebudou, jestliže zadavatel otálením s řešením svých potřeb způsobil výskyt krajně naléhavých okolností.

45. Zadavatel podle žalobkyně neprokázal, že by důvodem postupu v JŘBU byla okolnost, kterou nemohl předvídat, resp. kterou nezpůsobil. Ke vzniku krajně naléhavé okolnosti podle žalobkyně zadavatel sám přispěl zejména tím, že otevřené zadávací řízení zahájil příliš pozdě (21. 9. 2020). A hlavně v důsledku liknavého postupu zadavatele při obstarávání potřebné dokumentace od současného dodavatele. S tím souvisí i to, že z důvodu nezákonného postupu zadavatele v zadávacím řízení *IS SOCIÁLNÍ DÁVKY II* nedošlo k dokončení zadávacího řízení.
46. Posouzení důvodnosti této námitky závisí především na tom, zda zadavatel v průběhu zadávacích řízení, jejichž neúspěšné dokončení vedlo k potřebě použít JŘBU, postupoval s dostatečnou pečlivostí a činil veškeré kroky, které po něm lze spravedlivě požadovat, aby vybral nového dodavatele předmětných IT systémů v transparentním zadávacím řízení. Nejprve se proto soud zaměřil na to, zda zadavatel s dostatečným předstihem zahájil otevřené výběrové řízení.

c.1 Postup zadavatele v zadávacím řízení IS SOCIÁLNÍ DÁVKY II

47. Ze spisu vyplývá, že k potřebě vyhlásit otevřené zadávací řízení vedlo zejména to, že neskončilo zadávací řízení *IS SOCIÁLNÍ DÁVKY II* (vyhlášené v důsledku odstoupení zadavatele od smlouvy uzavřené v předchozím zadávacím řízení *IS SOCIÁLNÍ DÁVKY* dne 16. 11. 2017). Nepovedlo se v něm uzavřít smlouvu, která by časově a věcně navazovala na smlouvu uzavřenou s dodavatelem *OKsystem* dne 22. 12. 2016. K průtahům v tomto řízení došlo v důsledku jeho opakovaného napadání námitkami a návrhy na přezkoumání úkonů zadavatele. Celý procesní vývoj podrobně shrnuje rozhodnutí Úřadu v bodu 143. Úřad vedl několik správních řízení, z nichž jedno bylo také předmětem soudního přezkumu. Jeho výsledkem byl rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 8. 2021, č. j. 7 As 199/2021-71, kterým soud zrušil rozsudek krajského soudu i rozhodnutí žalovaného o vyloučení žalobkyně ze zadávacího řízení na veřejnou zakázku *IS SOCIÁLNÍ DÁVKY II*. Nabídka žalobkyně podle Úřadu obsahovala mimořádně nízkou nabídkovou cenu, která nebyla zdůvodněná. Podle Nejvyššího správního soudu však zadavatel v zadávacím řízení porušil zásadu transparentnosti.
48. První okruh žalobních námitek se týká prodlení, ke kterému došlo v průběhu zadávacího řízení na veřejnou zakázku *IS SOCIÁLNÍ DÁVKY II*. Za toto prodlení podle žalobkyně nese odpovědnost zadavatel, který v řízení postupoval nezákonně, což konstatoval Nejvyšší správní soud a v návaznosti na jeho rozsudek také Úřad. Krajský soud však v tomto ohledu musí dát za pravdu žalovanému. Prodlení, ke kterému v tomto řízení došlo, nelze klást k tíži zadavateli. K průtahům došlo zejména z důvodů opakovaného podávání námitek a návrhů na přezkoumání úkonů zadavatele v zadávacím řízení – jak ze strany žalobkyně, tak ze strany společnosti *OKsystem*.
49. Je pravdou, že Úřad několikrát konstatoval, že zadavatel postupoval v zadávacím řízení v rozporu se zákonem o zadávání veřejných zakázek. Dalo by se sice říct, že pokud by zadavatel v průběhu celého řízení nepostupoval nezákonně, pak by k těmto průtahům zřejmě nedošlo. To však zároveň neznamená, že by zadavatel právě tímto svým nezákonným postupem způsobil vznik krajně naléhavé okolnosti nebo že by její vznik mohl předvídat.
50. Obecně sice platí, že by při obezřetném přístupu měl zadavatel počítat i s ne zcela bezproblémovým průběhem zadávacího řízení. Je odpovědností zadavatele, aby při stanovení zadávacích podmínek bral v potaz, že v zadávacím řízení může docházet k podávání námitek a návrhů, jejichž pravomocné vyřešení zabere určitý čas a oddálí úspěšné dokončení veřejné zakázky. Bez ohledu na to, zda jsou tyto námitky oprávněné nebo nikoli. V případě zadávacího řízení na veřejnou zakázku *IS SOCIÁLNÍ DÁVKY II* však docházelo k neobvyklému prodlení jednak v důsledku vedení několika správních řízení a také v důsledku nestandardně dlouhého

řízení o vyloučení dodavatele. S několikaletým prodlením však zadavatel skutečně nemohl počítat a přizpůsobit mu svůj další postup.

51. Zároveň nelze dojít k závěru, že by vznik krajně naléhavé okolnosti byl v příčinné souvislosti s jednáním zadavatele v zadávacím řízení na veřejnou zakázku *IS SOCIÁLNÍ DÁVKY II*. Nezákonný postup zadavatele a nutnost jeho korekce soudem sice určitým dílem přispěl k prodlení v zadávacím řízení na tuto veřejnou zakázku. Ke vzniku krajně naléhavé okolnosti však v souhrnu vedlo několik skutečností, které – jak soud zdůvodní níže – zadavatel svým jednáním nebo naopak nečinností nezpůsobil. Výslednou potřebu postupovat v JŘBU vyvolala primárně nemožnost včas dokončit otevřené řízení zahájené dne 16. 9. 2020, nikoliv postup v zadávacím řízení na veřejnou zakázku *IS SOCIÁLNÍ DÁVKY II*. Důležité je tedy posoudit, zda toto otevřené zadávací řízení bylo vyhlášeno s dostatečným časovým předstihem, aby zadavatel mohl předpokládat, že se mu jej podaří dokončit dřív, než skončí platnost stávající smlouvy a nedostane se do časové tísně.

c.2 Postup zadavatele při organizaci otevřeného zadávacího řízení

52. S ohledem na tyto komplikace ve spojení s končící platností stávající smlouvy s dosavadním dodavatelem, kterou již nebylo možné dále prodlužovat, přistoupil zadavatel k vyhlášení otevřeného zadávacího řízení dne 16. 9. 2020. V něm mělo dojít k uzavření smlouvy věcně a časově navazující na smlouvu o zajištění služeb podpory, provozu a rozvoje *OKaplikací* uzavřenou s dodavatelem *OKsystem* dne 22. 12. 2016. Již to, že zadavatel přistoupil k přípravě otevřeného řízení poté, co zjistil, že zakázku na *IS SOCIÁLNÍ DÁVKY II* zřejmě nebude možné dokončit před koncem stávající smlouvy s dodavatelem *OKsystem*, svědčí o tom, že měl snahu předejít vzniku krajně naléhavé okolnosti.
53. Žalobkyně se mýlí, pokud namítá, že zadavatel mohl vznik naléhavé okolnosti předvídat, protože celou dobu věděl, kdy končí stávající smlouva a nejpozději v červenci 2019 si musel uvědomovat, že zajistit provoz *OKaplikací* bude nutné i po skončení doby trvání stávající smlouvy, tudíž měl otevřené zadávací řízení zahájit dřív. Podstatné je, že možnost zahájení otevřeného řízení, kterého by se kromě stávajícího dodavatele mohly účastnit také další subjekty, závisela především na obstarání potřebné technické dokumentace k fungování *OKaplikací* od současného dodavatele. S jejich obstaráváním zadavatel započal již 4. 9. 2017, kdy zadal dodavateli *OKsystem* požadavek na vypracování dokumentace k *OKaplikacím* v rozsahu administrátorské, uživatelské, bezpečnostní a provozní dokumentace, která se označuje jako základní, a jejíž znalost je nezbytná pro zajištění provozu a rozvoje *OKaplikací* ze strany dodavatelů mimo současného poskytovatele. Základní dokumentaci po uplatnění a následném zapracování jeho připomínek zadavatel finálně akceptoval dne 6. 12. 2019.
54. Finální systémová dokumentace (zahrnující instalační, administrátorskou a operátorskou příručku, analytickou, architektonickou, technologickou, testovací, vývojářskou a uživatelskou dokumentaci) vypracovaná ve spolupráci se společností *Ernst & Young* a v interakci se současným poskytovatelem (tj. dodavatelem *OKsystem*) nakonec vznikla až v první polovině roku 2020.
55. Žalobkyně namítá, že při obstarávání této dokumentace zadavatel postupoval liknavě. S tím však soud nesouhlasí. Je sice pravdou, že obstarávání dokumentace nezbytné pro vyhlášení otevřeného řízení zabralo dlouhou dobu téměř tří let. Z celkového trvání této doby však bez dalšího nelze nic dovozovat. Aby se dalo říct, že zadavatel nebyl dostatečně aktivní, je potřeba zkoumat, zda v průběhu pořizování dokumentace postupoval bez zbytečných průtahů.
56. Úřad ve svém rozhodnutí podrobně popisuje jednotlivé kroky, které vedly k získání systémové dokumentace (viz bod 147 rozhodnutí předsedy Úřadu). Na jejich základě Úřad dospěl k závěru, že nebylo v silách zadavatele, aby tento proces urychlil. K pořízení této dokumentace byla nezbytná spolupráce zadavatele se současným dodavatelem. Ti spolu přitom průběžně

komunikovali. V postupu zadavatele žalovaný nenalezl žádné neodůvodněné časové prodlevy. Neupozorňuje na ně ani žalobkyně.

57. Dvě konkrétní žalobní námitky související s obstaráváním dokumentace se týkají toho, že zadavatel při zadání změnového požadavku nestanovil žádný konečný termín dodání dokumentace a v popisu zadání uvedl pouze výčet typů dokumentace a jejich velmi stručný obsah.

K termínu dodání dokumentace

58. Je sice pravdou, že zadavatel původně žádný konkrétní termín pro dodání dokumentace nenavrhl. Navrhla jej však společnost *OKsystem* – do 30. 6. 2018. A zadavatel tento termín akceptoval. Ke stanovení tohoto termínu navíc došlo přibližně měsíc po zadání požadavku na vytvoření dokumentace (11. 10. 2017). Podle žalovaného není tento časový úsek s ohledem na rozsah zpracovávané agendy nepřiměřený. S tím soud souhlasí. Bylo by sice vhodnější, pokud by zadavatel hned na začátku spolu s požadavkem na vypracování potřebné dokumentace stanovil také datum jejího dodání. Na druhou stranu, i pokud by to zadavatel udělal, zřejmě nebylo možné očekávat, že by k dodání dokumentace došlo mnohem dřív. Termín dodání dokumentace se navíc nestanovoval s výraznějším časovým prodloužením po zadání požadavku na její vypracování.
59. Žalobce dovozuje povinnost zadavatele stanovit konkrétní termín plnění z čl. 6.1.1 písm. b) stávající smlouvy. Podle tohoto ustanovení má objednatel (zadavatel) právo kdykoli v průběhu účinnosti smlouvy formou zadání změnového požadavku písemně zadat poskytovateli plnění *Rozvoje* a poskytovatel má povinnost podle zadání tohoto změnového požadavku nabídnout plnění, přičemž toto zadání musí obsahovat (mimo jiné) termín plnění. Z obsahu smlouvy je však zřejmé, že toto ustanovení se týká pouze služeb *Rozvoje*, kterými se podle čl. 3.1.2 smlouvy rozumí „poskytování služeb spočívajících v legislativní údržbě, opravě chyb, poskytování konzultací a ostatním dílčím rozvoji Systému dle požadavků Objednatele po celou dobu účinnosti Smlouvy, a to na základě změnových požadavků Objednatele učiněných postupem podle této Smlouvy, jakož i poskytování činností souvisejících.“
60. Poskytnutí dokumentace, o kterou zde jde, však upravuje čl. 3.2. Ze samotné smlouvy žádný konkrétní termín nebo povinnost jeho stanovení pro dodání dokumentace neplyne.
61. Ke včasnějšímu požadavku na vypracování dokumentace navíc zadavatel neměl dostatečný důvod. V době zadání příslušného změnového požadavku (4. 9. 2017) zadavatel ještě nemohl vědět, že tuto dokumentaci bude nutně vyžadovat také pro účely otevřeného řízení. Touto dobou totiž měl zadavatel pořád uzavřenou smlouvu ze zadávacího řízení na *IS SOCIÁLNÍ DÁVKY* (k odstoupení od smlouvy došlo dne 16. 11. 2017) a počítal tedy s vytvořením zcela nového informačního systému. Krátce po odstoupení od smlouvy pak v prosinci 2017 zahájil zadávací řízení na veřejnou zakázku *IS SOCIÁLNÍ DÁVKY II*. Ze začátku však nemohl předpokládat, že v tomto zadávacím řízení bude docházet k natolik zásadním průtahům, že se jej nepovede úspěšně dokončit před skončením platnosti dosavadní smlouvy a bude tak třeba přistoupit k vyhlášení otevřeného řízení za účelem zajištění dočasné podpory *OKaplikací*.
62. Nelze proto tvrdit, že by zadavatel s obstaráváním potřebné dokumentace bezdůvodně otálel. Za výše uvedených okolností zadal požadavek na vypracování dokumentace necelých devět měsíců po uzavření stávající smlouvy, která obsahovala závazek dodavatele vypracovat předmětnou dokumentaci. Zároveň akceptoval dobu devíti měsíců potřebnou k vypracování dokumentace.

K požadovanému obsahu dokumentace

63. Přisvědčit nelze ani námitce týkající se nedostatečné specifikace obsahu dokumentace v zadání změnového požadavku. Zadavatel nemohl předem předpokládat, že změnový požadavek v podobě, v jaké jej zadal, bude vést k potřebě dalšího upřesnění a dodatečného doplnění

dokumentace. Není ani zřejmé, z čeho konkrétně žalobkyně dovozuje, že zadavatel nestanovil požadavky na obsah dokumentace dostatečně konkrétně. Dokumentace, kterou zadavatel obdržel od společnosti *OKsystem*, podle něj neodpovídala jeho zadání a nesplňovala příslušné zákonné požadavky. Je tak zřejmé, že k prodloužení s pořízením dokumentace svou nedbalostí při přípravě dokumentace přispěl spíše dodavatel než zadavatel.

64. Z odůvodnění rozhodnutí Úřadu, ve kterém popisuje jednotlivé kroky zadavatele a společnosti *OKsystem*, které vedly k vypracování dokumentace, je zřejmé, že jakmile zadavatel obdržel nevyhovující dokumentaci, během dvou týdnů dodavateli sdělil své výhrady a připomínky. V průběhu následných několika měsíců pak s dodavatelem průběžně komunikoval ohledně obsahu dokumentace. Proběhla mezi nimi řada jednání za účelem dopracování dokumentace do podoby nezbytné pro účely budoucího otevřeného zadávacího řízení. Nelze tvrdit, že by zadavatel postupoval příliš pasivně nebo že by při obstarávání dokumentace docházelo k neodůvodněným prodlevám. Ani sama žalobkyně neuvádí žádný konkrétní časový úsek při pořizování dokumentace, který by svědčil o tom, že zadavatel s jejím získáním neodůvodněně dlouho otálel, nebo že by o její získání dostatečně aktivně neusiloval.
65. Žalobkyně pouze spekuluje, že pokud by zadavatel na začátku stanovil dodavateli přiměřenou lhůtu k dodání dokumentace (např. 6 měsíců) a zároveň by řádně stanovil její požadovaný rozsah a obsah, pak by bylo možné zahájit otevřené řízení o dva a půl roku dřív. *Takto zpětně však nelze podobnou úvahu činit.* Není totiž zřejmé, zda by pro dodavatele bylo reálné, aby dokumentaci vypracoval do šesti měsíců, ani zda by případné upřesnění zadání ze strany zadavatele skutečně přispělo k tomu, aby se proces odstraňování nedostatků dokumentace významně zkrátil. I poté, co dodavatel předal zadavateli dokumentaci upravenou v souladu s jeho výhradami (což bylo už 20. 7. 2018, tj. zhruba tři týdny po prvotním poskytnutí dokumentace), nebyla tato dokumentace dostatečná a po několik dalších měsíců probíhala mezi zadavatelem a dodavatelem intenzivní komunikace.
66. Důležité je také přihlídnout k tomu, že období, ve kterém zpracování prvotní dokumentace (v rozsahu administrátorské, uživatelské, bezpečnostní a provozní dokumentace) probíhalo (od roku 2017 do konce roku 2018), zadavatele nijak neblokovalo v jeho dalším postupu. Je totiž zřejmé, že původní snahou zadavatele bylo zcela nahradit systémem *OKaplikací* novým informačním systémem. K tomu ostatně směřovaly tři otevřená zadávací řízení z roku 2014. V případě nahrazení *OKaplikací* novým systémem by pochopitelně nebylo vůbec nutné, aby zadavatel disponoval kompletní dokumentací nutnou k provozování *OKaplikací*. Potřeba obstarání této dokumentace vyvstala až v době, kdy začalo být zřejmé, že než se podaří vysoutěžít dodavatele nového systému, tak bude nutné ještě po určitou dobu zajistit podporu provozu *OKaplikací*. Je proto pochopitelné, že zadavatel nezačal s obstaráváním potřebné dokumentace dřív.
67. V období let 2018 a 2019 zadavatel stále ještě aktivně usiloval o zadání veřejné zakázky na *IS SOCIÁLNÍ DÁVKY II*. Zároveň měl možnost prodloužit platnost stávající smlouvy na poskytování podpory *OKaplikacím*. Proto i pokud by v tomto období k dílčím průtahům docházelo, neznamenalo by to ještě, že zadavatel vyvolal vznik krajně naléhavé okolnosti.
68. Z uvedených důvodů nelze přisvědčit ani námitce, kterou žalobkyně poukazuje na to, že zadavatel po celou dobu věděl, kdy končí smlouva se společností *OKsystem* a nic mu proto nebránilo, aby zadávací řízení zahájil dřív, pokud by zajistil zpracování potřebné dokumentace. S nutností vyhlásit otevřené zadávací řízení zadavatel původně vůbec nepočítal. Jednalo se naopak o reakci na problematický průběh zadávacího řízení na *IS SOCIÁLNÍ DÁVKY II* v kombinaci s končící platností stávající smlouvy. Právě vyhlášením otevřeného řízení se zadavatel snažil předejít tomu, aby se dostal do situace, ve které by musel akutně řešit potřebu zajistit nezbytnou podporu *OKaplikací*.
69. V tomto případě podle soudu ani nelze jednoznačně určit okamžik rozhodný pro vznik okolnosti, která měla vyvolat krajně naléhavý stav. Bylo to zřejmě v průběhu roku 2020. V tomto období

si totiž zadavatel již musel uvědomovat, že stávající smlouvu na zajištění podpory *OKaplikací* nebude možné dále prodlužovat, a že se zadávací řízení na zakázku *IS SOCIÁLNÍ DÁVKY II* z důvodů trvajících komplikací zřejmě nepovede včas dokončit. Nelze však tvrdit, že by zadavatel bezdůvodně otálel s řešením této situace.

70. Zadavatel nemohl přistoupit k vyhlášení otevřeného řízení dřív, než měl k dispozici hotovou systémovou dokumentaci. Je přitom zřejmé, že na jejím získání během roku 2020 neustále aktivně pracoval. V období od ledna do srpna 2020 proběhla mezi zadavatelem a společností *OKsystem* řada jednání ohledně tvorby systémové dokumentace (ve dnech 28. 1., 30. 1., 6. 2., 11. 2., 13. 2., 17. 2., 25. 2., 3. 3., 9. 3., 17. 3., 24. 3., 31. 3., 7. 4., 16. 4., 2. 7., 23. 7., 30. 7., 18. 8., 20. 8. a 27. 8.). Jediná delší prodleva je zde od poloviny dubna do začátku července. V této době však zadavatel již podal žádost o stanovisko Hlavního architekta eGovernmentu k otevřenému zadávacímu řízení (v květnu 2020). Je tedy zřejmé, že se již postupně připravoval na vyhlášení otevřeného zadávacího řízení.
71. A jakmile zadavatel měl k dispozici kompletní systémovou dokumentaci, otevřené zadávací řízení bezodkladně vyhlásil. Dříve to z objektivních důvodů nebylo možné. Časová tíseň související s končící platností stávající smlouvy na podporu *OKaplikací*, do které se pak zadavatel dostal, nebyla důsledkem jeho nedbalého postupu ani očekávatelným či dokonce očekávaným důsledkem běžného sledu událostí. Z časové postupnosti jednotlivých kroků zadavatele tak nelze dovodit, že by se dopustil nedůvodné nečinnosti.
72. Přípravy na zahájení otevřeného zadávacího řízení zadavatel započal v dostatečném časovém předstihu, aby se nedostal do časové tísně. Jestliže k této časové tísně nakonec skutečně došlo, nebylo to vinou zanedbání ze strany zadavatele. Ke vzniku stavu krajně naléhavé okolnosti naopak postupně přispělo několik okolností, které zadavatel nemohl předvídat a které nezpůsobil svým jednáním nebo opomenutím.
73. Rozhodné pro posouzení otázky, zda zadavatel svým (ne)jednáním přispěl ke vzniku krajně naléhavé okolnosti, není ani to, že nakonec přistoupil ke zrušení otevřeného řízení. Zákonnost postupu v JŘBU přitom nelze hodnotit ve světle okolností, které nastaly později. Existenci podmínek podle § 63 odst. 5 zákona o zadávání veřejných zakázek je naopak nezbytné posuzovat k okamžiku zahájení JŘBU. Skutečnost, že posléze došlo ke zrušení otevřeného zadávacího řízení, proto nemohla mít žádný vliv na to, zda se zadavatel o několik měsíců dříve dostal do situace krajně naléhavé okolnosti.
74. Soud zároveň nemohl zohlednit skutečnost, že nakonec došlo ke zrušení veřejné zakázky *IS SOCIÁLNÍ DÁVKY II*. Tato skutečnost nastala až po vydání rozhodnutí, které je předmětem nynějšího přezkumu. Soud má v souladu s § 75 odst. 1 soudního řádu správního povinnost vycházet ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu. Z toho, že posléze došlo ke zrušení uvedeného zadávacího řízení proto nelze zpětně dovozovat, že úmysl zadavatele nahradit *OKaplikace* zcela novým systémem nebyl skutečný. A už vůbec z toho nelze dovozovat nic ve vztahu k otázce, zda tu byly podmínky pro postup v JŘBU.
75. Závěrem soud dodává, že rozumí frustraci žalobkyně, která po dobu několika let usiluje o získání zakázky na provoz IT systémů Ministerstva práce a sociálních věcí, zatímco se objevují zprávy o kritice tohoto ministerstva za jeho postup v jednotlivých zadávacích řízeních. Úkolem soudu však není hodnotit celkový přístup ministerstva k zadávacím řízením a k výběru dodavatelů. S ohledem na předmět řízení může jen posoudit, zda tu byly konkrétní podmínky pro postup v JŘBU. Z výše uvedených důvodů soud dospěl k tomu, že *zadavatel svým postupem ani nečinností nezpůsobil vznik krajně naléhavé okolnosti. Ani její vznik nemohl předvídat.* Mohl proto použít JŘBU podle § 63 odst. 5 zákona o zadávání veřejných zakázek.

VII. Závěr a náklady řízení

76. Soud pro nedůvodnost žalobních námitek žalobu zamítl (§ 78 odst. 7 soudního řádu správního).

77. Neúspěšná žalobkyně nemá právo na náhradu nákladů řízení. Úřadu žádné náklady řízení nad rámec jeho běžné administrativní činnosti nevznikly (§ 60 odst. 1 soudního řádu správního).
78. Výrok o náhradě nákladů řízení osoby zúčastněné na řízení se opírá o § 60 odst. 5 s. ř. s. V dané věci soud osobě zúčastněné na řízení neuložil žádnou povinnost. Zároveň neshledal důvody hodné zvláštního zřetele pro přiznání práva na náhradu její dalších nákladů řízení.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Brno 19. února 2024

Zuzana Bystřická v.r.
předsedkyně senátu